

Antigona, tragedija znamenitega antičnega pesnika Sofokleja, velja za eno izmed največjih antičnih umetnin. V njenem jedru je vprašanje človeka, ki je neizmerno "bister in spreten, a svoje spretnosti obrača zdaj v dobro, zdaj v zlo".

"Mnogo je nedoumljivih skrivnosti in vendar - ni globlje skrivnosti kot človek." Človek je tisto nedoumljivo čudo v katerem se zrcalijo vsa nasprotja in protislovja tega sveta. Ta neskladnost med človekovo voljo in močjo, med mogočnostjo in ničnostjo, je tista, ki sprošča tragičen zaplet. Svetloba na koncu vedno premaga temo. V tem je veličina človeka, njegova tragika pa je ta, da veličina nikoli ne more biti popolna. Povprečneži navadno v življenju vselej kadar se kdo loti nečesa velikega in tveganega, označujejo za blazno. Človek je nekaj silnega, mogočnega in strašnega.

Pod tragedijo (iz gr. tragodia, kozlovska pesem) so Grki razumeli resnobno igro o mitičnih junakih nekdanjih časov, katerih zgodbe so se ohranile v bajkah, pripovedkah ali epih; iz njih so postavljali na oder osrednje pretresljive dogodke, večji del z žalostnim izidom, ko se je junakova usoda iz sreče preobrnila v nesrečo, pogosto v smrt. Pri tem naj bi igralec občutil nekakšno notranje "očiščenje"(katarza), najbrž duhovno pretresenost in zatem pomiritev ob pogledu na usodne življenjske preobrate, ki jih mora človek sprejemati vdano, češ, da je takšna volja bogov. Danes jo razlagamo še z drugimi pojmi, zlasti s pojmom tragičnost, ki je zapleten.

Sofoklejeva Antigona je obogatila vse evropske literature in to ne samo s prevodi, marveč tudi z bolj ali manj samostojnimi obdelavami. Snov za tragedijo je vzeta iz mitične zgodovine Tebe.

Tebe je ustanovil Feničan Kadmos blizu votline, v kateri je prebival zmaj. Kadmos ga je ubil in posejal njegove zobe. Iz njih so zrastle Sparti. Med potomci le-teh so bili poleg drugih Amfilon, Menoikeus, Labdakos in Teiresias. Amfion je sezidal mestno obzidje, Menoikus je bil oče Kreontu in Jokasti, Labdakos oče Laia, ta pa je imel sina Ojdipa, vendar ga je takoj po rojstvu dal odnesti v goro, ker mu je bila prerokovana smrt od sinove roke. Otrok pa je ostal živ in je bil vzgojen v Korintu. Ponevedoma je ubil očeta in rešil Tebe pošastne sfinge, s tem da je razvozlal njeno uganko. V zahvalo so mu Tebanci izročili kraljevi prestol, nato pa se je oženil z kraljico vdovo, svojo materjo Jokasto. Sad krvoskrunskega zakona so bili štirje otroci:brata Eteokel in Polinejk, pa sestro Antigona in Ismena.

Med Ojdipovima sinovoma, Eteoklom in Polinejkom pride do spopada za oblast v rojstni državi. Pri tem Eteokel prevzame oblast, Polinejk pa pristopi na sovražnikovo stran. Pri ponovnem boju oba sinova izgubita življenje. Kreon, ki nato zasede prestol, ukaže Eteokla pokopati z vsemi državnimi častmi, Polinejka pa prepustiti mrhovinarjem. Ojdipova hči Antigona, hoče drugega brata pokopati, vendar ji Kreonov zakon tega ne dovoljuje. Antigona se kljub temu odloči, da ga po pokopala, saj ji tako narekuje človeška vest. Za pomoč prosi sestro Ismeno, ki pa ji ne upa pomagati, zato Antigona sklene to opraviti sama. Prvič ji uspe in brata zares pokoplje, toda Kreonovi služabniki ga odkopljejo in postavijo stražo okoli trupla. Antigono, ki ga hoče pokopati še drugič zalotijo in Kreon, ki ne prenese ugovarjanja jo da živo zazidati, pa čeprav je njen stric. Nato nastopi Hajmon, Kreonov najmlajši sin in Antigonin zaročenec, ki očetu jasno pove, da če bo umrla Antigona, bo umrl tudi on. Kreon, ki mu ne verjame ne popusti, zato se ključovalna Antigona obesi, Hajmon pa se od žalosti in ljubezni do Antigone z mečem zabode in častno umre, z mrtvo Antigono v objemu. Ker Hajmonova mati Evridika ne prenese sinove smrti si sodi tudi sama. Tedaj Kreon spozna svojo zmoto in krivdo, zato prosi, da ga izženejo iz države.

Najbolj pozitivna oseba v tej knjigi je nedvomno Antigona. Ta častni naslov si je prislužila s svojo vdano ljubeznijo bratu in s svojo ključovalnostjo in pogumom. Kljub Kreonovi prepovedi je pokopala brata, ki ga je imel Kreon za izdajalca in tako pokazala Kreonu, da dela veliko in nepopravljivo napako, hkrati pa je pokazala svojo ljubezen do brata. Antigona je bila močna osebnost in tudi ko je videla, da ji smrt ne uide je ključovala in raje svobodna odšla v smrti, kot pa da bi jo umorili sovražniki. Tik pred smrtjo je trdila, da je storila prav in da se Kreon močno moti, če misli, da so vsi Tebanci istega mnenja kot on. Na nasprotni strani Antigone pa najdemo Kreona. Kreon je podoba odločnega, a trmastega in za dobre nasvete neposlušnega moža. Ljudje kot je Kreon, svoje napake običajno spoznajo, ko je že prepozno. Toda če bi čas lahko zavrteli nazaj bi verjetno storili enako, kar kaže, da se ne spremenijo. V Kreonu je tudi delček egoizma in lažnega ega, saj je prepričan, da mora biti vse po njegovem in da je njegova beseda zakon. Tako je tudi bilo, toda ne zato ker bi tako bilo prav, ampak zato, ker so se ga ljudje bali in mu niso upali ugovarjati.

Antigono je v vsa dejanja, ki jih je naredila vodila misel: **"Ne da sovražim, da ljubim sem na svetu."**